

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610- **129**
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

1.1./11/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi :a) 17/09/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1494857 sayılı yazınız.
b) 20/09/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1496826 sayılı yazınız.
c) 30/09/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1501035 sayılı yazınız.

7/16063 GK 12
7/16067 GK 12
7/16194 GK 12
7/16204 GK 12
7/16208 GK 12
7/16210 GK 12
7/16211 GK 12
7/16343 GK 12

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c)'de kayıtlı yazıyla iletilen İzmir Milletvekili Yüksel TAŞKIN'ın 7/16063, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/16067, İstanbul Milletvekili Suat ÖZÇAĞDAŞ'ın 7/16194, İstanbul Milletvekili M. Satuk Buğra KAVUNCU'nun 7/16204, Hakkari Milletvekili Onur DÜŞÜNMEZ'in 7/16208, Tekirdağ Milletvekili Selcan TAŞÇI'nın 7/16210, Kayseri Milletvekili Aşkın GENÇ'in 7/16211 ve Van Milletvekili Zülküf UÇAR'ın 7/16343 esas numaralı yazılı soru önermeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (16 Sayfa)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ M. SATUK BUĞRA KAVUNCU'NUN 7/16204 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Okullarımızda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, Rehberlik Hizmetleri Sunum Sistemi yoluyla gelişimsel ve önleyici, iyileştirici ve destek hizmetleri kapsamında öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik olarak yürütülmektedir. Her eğitim öğretim yılının başlangıcında rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar; Bakanlığımız tarafından geliştirilen test ve test dışı teknikleri kullanarak belirledikleri ihtiyaçlar doğrultusunda, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin çerçeve program hazırlayarak öğrenci, veli ve öğretmenlerle yapılacak çalışmaları planlamaktadır. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar eğitim öğretim süreci boyunca rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin faaliyetleri gerçekleştirmekte ve e-Rehberlik Sistemi'ne veri girişlerini yapmaktadır. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanı olmayan okullarımız ise bağlı bulundukları rehberlik ve araştırma merkezinden (RAM) çalışmalar konusunda destek almaktadır. Okul/kurumlarda yapılan faaliyetlere ilişkin Bakanlığımız içerik geliştirerek ve materyal hazırlayarak rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara sunmaktadır. <https://orgm.meb.gov.tr/> adresinde Bakanlığımız tarafından hazırlanan tüm materyaller yer almakta ve kullanıma sunulmaktadır. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin hem yaygınlaşması hem de daha verimli hale gelmesi için illerdeki formatör ve uygulayıcı sayısı artırılarak öğrenci, öğretmen ve velilerin hizmete ulaşım imkânı artırılmaktadır. Aynı zamanda teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşması rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin sunulmasında da önemli değişikliklere neden olduğu için yapay zekâ temelli çalışmalara yer verilmektedir. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yapay zekâ destekli bir şekilde geliştirilerek daha erişilebilir olması, hizmetlerin kişiselleştirilerek hızlı ve etkili bir şekilde hedefe ulaştırılması, verilerin hızlı bir şekilde toplanması, analiz edilmesi ve depolanması sağlanmaktadır. Bu ve benzeri çalışmalarla rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ülkemiz genelinde yaygınlaştırılmaktadır.

Rehberlik hizmetleri ilkelerinden biri, sunulan hizmetlerin tüm öğrencilere yönelik olmasıdır. Bu sebeple okullarda tüm öğrencilere ayırım gözetmeksizin okul rehberlik ve psikolojik danışma servisleri aracılığıyla rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar tarafından pek çok çalışma yapılmaktadır. Bununla birlikte hizmet içi eğitimlerle birlikte öğretmenlerin mesleki yeterliliği geliştirilmekte ve verilen hizmetin kalitesi artırılmaktadır. Fırsat ve imkân eşitliği sunularak kırsal ve dezavantajlı bölgelerde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri gerçekleştirilmektedir.

Çocuk ve gençleri çeşitli risklerden korumak, iletişim becerilerini geliştirmek, duyguları tanıyarak sağlıklı yollarla ifade etmelerini sağlamak amacıyla gelişimsel önleyici ve iyileştirici rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kapsamında psikososyal çalışmalar yürütülmektedir. Bakanlığımızca yapılan çalışmalar sonucunda öğrencilerin psikososyal gelişimlerini desteklemek amacıyla;

Bireyler zorlayıcı yaşam olayları ile karşılaşmadan önce, olumsuz duygusal deneyimlerin üstesinden gelme, stres verici ya da potansiyel travmatik deneyimler karşısında uyum sağlayıcı örüntüler sergileme, adaptasyonu artırma, stresin olumsuz etkilerini hafifletme ve ezici sıkıntıya rağmen dengeyi yeniden kazandırma, uyum ve gelişime yönelik ağır tehditlere rağmen bireylerin olumlu sonuçlar elde etmelerini sağlamak amacıyla "psikolojik sağlamlık" konusunda ilgili kademelere özgü 4 psikoeğitim programı ve 1 kuramsal kitap ile 4 afiş, 8 broşür ve 8 öğretmen ve veli bilgilendirici sunu içeriği hazırlanmıştır. Ayrıca okul öncesi ve

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ilkokul kademesindeki öğrencilerimize yönelik psikolojik sağlık becerilerini geliştirmelerine yönelik farklı kazanımların yer aldığı 12 hikâye kitabı hazırlanmıştır.

Psikolojik ilk yardım (PİY), kriz ve travmatik olaylar sırasında ya da hemen sonrasında, olaydan etkilenen kişilerin temel fiziksel ya da psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması, olayın bireyler üzerindeki etkilerinin ve olası travma sonrası stres belirtilerinin olabildiğince azaltılması, kısa ve uzun dönemde daha uyum sağlayıcı bir işlevselliğin ve baş etmenin artırılması amaçlanmaktadır. Afet ve acil durumlarda sahada psikososyal destek hizmetleri kapsamında görev yapacak olan uzmanların Psikolojik ilk yardım (PİY) uygulamaları konusunda bilgilendirmek ve beceri kazanmalarını sağlamak amacı ile öğretmen ve psikolojik danışmanlara yönelik 2 kitap, 2 broşür, 1 afiş ile 5 animasyon/video ve 4 bilgilendirici sunu içeriği hazırlanmıştır.

Psikolojik sağlık, “travmatik yaşam olayları karşısında bireylerin yaşadıkları riskli sürece sağlıklı bir şekilde uyum gösterebilmelerini ve etkin bir şekilde toparlanmalarını” ifade etmektedir. Bu noktada, psikolojik travmanın olası etkilerini azaltan ya da ortadan kaldıran temel unsur ise bireylerin sahip oldukları koruyucu faktörlerdir. Bu faktörler, bireylere özgü kişisel özellikler ya da olası riskler karşısında bireyin psikolojik sağlamlığını artıracak kaynakları (aile, okul, toplum) içermektedir. Travmatik yaşam olayları sonrasında psikolojik sağlamlığımızı korumak amacıyla “Travmatik Yaşam Olayları Sonrasında Okulda Psikolojik Sağlık” ve “Travmatik Yaşam Olayları Sonrasında Ailede Psikolojik Sağlık” olmak üzere 2 kitapçık, 3 broşür, 1 afiş ve 1 video/animasyon hazırlanmıştır. Okul öncesi ve ilköğretim öğrencilerine yönelik salgın hastalık, kayıp, boşanma, yangın, deprem ve sel gibi zorlayıcı yaşam olaylarına ilişkin çocukların psikolojik sağlamlıklarını destekleyici ve güçlendirici 12 hikâye kitabı ile bu hikâye kitaplarının animasyonları hazırlanmıştır.

Zorlayıcı yaşam olayları ile ilgili doğal afet (deprem, yangın, sel, çığ), salgın hastalık, göç, terör, cinsel istismar, intihar ve yasın yer aldığı 10 farklı konuda kademelere özgü 40 psikoeğitim programı hazırlanmıştır. Yine bu konularda 39 broşür ve 32 öğretmen ve veli bilgilendirici sunu içeriği hazırlanmıştır. Bu programlar öğrencilerimizin normalleşme süreçlerine destek sunmak ve psikolojik iyi oluşlarını güçlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu programlar yoluyla, travma sonrası sunulan psikososyal destek ile; travmanın psikolojik ve sosyal etkisini değerlendirerek bireylerin veya grupların stres belirtilerini azaltmayı ve psikolojik dayanıklılıklarını arttırmayı, desteğin sürekliliğini sağlamak ve ani veya uzun vadeli ruh sağlığı sorunlarını önlemek hedeflenmektedir.

“Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Öğrenci Psikoeğitim Programı” travmatik olaylar sonrasında öğrencilerin tepkilerini normalleştirmek ve zorlayıcı yaşantıların etkileri konusunda baş etme becerilerini güçlendirmek amacıyla hazırlanmaktadır. Üç oturum olarak hazırlanacak olan programın temaları “Stres Tepkilerinin Farkındalığı, Olumlu Başa Çıkma ve Geleceğe Yönelik İyimserlik” olmak üzere üç temel düzeyi kapsayacak şekilde oluşturulmaktadır.

Bu program yoluyla, travma sonrası sunulan psikososyal destek ile; travmanın psikolojik ve sosyal etkisini değerlendirerek öğrencilerin stres belirtilerini azaltmayı ve psikolojik dayanıklılıklarını arttırmayı, desteğin sürekliliğini sağlamak ve uzun vadeli ruh sağlığı sorunlarını önlemek hedeflenmektedir.

“Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Öğretmen Psikoeğitim Programı” öğretmenlerin travmatik bir yaşam sonrası tepkilerini normalleştirmek ve zorlayıcı yaşantıların etkileri konusunda baş etme becerilerini güçlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. 3 oturum olarak hazırlanan programda temalar “Stres Tepkilerinin Farkındalığı, Olumlu Başa Çıkma ve Geleceğe Yönelik İyimserlik” olmak üzere üç temel düzeyi kapsayacak şekilde oluşturulmuştur.

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Velilerimiz için normalleşme süreçlerine destek sunmak ve psikolojik iyi oluşlarını güçlendirmek amacıyla “Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Veli Psikoeğitim Programı” hazırlanmıştır. “Zorlayıcı Yaşam Olayları Sonrası Veli Psikoeğitim Programı” travmatik olaylar sonrasında velilerin tepkilerini normalleştirmek ve zorlayıcı yaşantıların etkileri konusunda baş etme becerilerini güçlendirmek amaçlanmıştır. Üç oturum olarak hazırlanan programın temaları “Stres Tepkilerinin Farkındalığı, Olumlu Başa Çıkma ve Geleceğe Yönelik İyimserlik” olmak üzere üç temel düzeyi kapsayacak şekilde oluşturulmuştur. Bu program yoluyla, travma sonrası sunulan psikososyal destek ile; travmanın psikolojik ve sosyal etkisini değerlendirerek velilerimizin stres belirtilerini azaltmayı ve psikolojik dayanıklılıklarını arttırmayı, desteğin sürekliliğini sağlamak ve ani veya uzun vadeli ruh sağlığı sorunlarını önlemek hedeflenmektedir.

Özel eğitim ihtiyacı bulunan, süregelen rahatsızlığı oluşan ve olumsuz yaşantılar sonrasında uzuv kaybı yaşamış çocuklara yönelik de içerik hazırlanmıştır. Zorlayıcı yaşam olayları sonrasında güçleşen hayat şartları dezavantajlı gruplar için daha da sıkıntılı olmaktadır. Bu çocukların hayata adaptasyonlarını sağlamak, ruh sağlıklarını korumak, uzuvlarını işlevsel şekilde kullanabilmelerine yönelik olarak inanç geliştirmeleri, toplumsal yaşama devam etmeleri ve okul devamlarının sağlanabilmesi için bazı özel çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmüştür. Saha deneyimleri ve gözlemler sonucunda da bu öğrencilere yönelik bu gibi çalışmalara ihtiyaç olduğu anlaşılmıştır. Travmatik yaşam olayları sonrasında tehlike ya da risk altında olmak, yaşanan olaya bir anlam verememek, olayın olumsuz etkilerinden nasıl korunacağını bilememek ve olay sonrasında ortaya çıkan farklı zorluklar karşısında belirsizlik yaşamak özellikle çocuk ve ergenlerde çeşitli travmatik stres tepkilerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu doğrultuda özel eğitim ihtiyacı bulunan, süregelen rahatsızlığı oluşan ve olumsuz yaşantılar sonrasında uzuv kaybı yaşamış çocuklara yönelik çalışmalar yapılması önem arz etmektedir. Bu gibi zorlayıcı yaşam olayları sonrasında özel eğitim ihtiyacı bulunan, süregelen rahatsızlığı oluşan ve olumsuz yaşantılar sonrasında uzuv kaybı yaşamış çocuklardan ileri düzeyde etkilenen öğrencilerle yapılacak olan çalışmalarda kullanılmak üzere içerik hazırlanmıştır.

Dünyanın her yerinde çocuk, ergen ve yetişkinler, deprem, sel, kasırga, heyelan, yangın, savaş, göç, terör olayları, cinayet, taciz ve tecavüz, ulaşım kazaları, yanardağ patlaması, toplumsal şiddet olayları, açlık ve benzeri çok çeşitli travmatik yaşam olaylarına maruz kalmaktadır. Travmatik yaşam olayları sonrasında tehlike ya da risk altında olmak, yaşanan olaya bir anlam verememek, olayın olumsuz etkilerinden nasıl korunacağını bilememek ve olay sonrasında ortaya çıkan farklı zorluklar karşısında belirsizlik yaşamak özellikle çocuk ve ergenlerde çeşitli travmatik stres tepkilerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu gibi zorlayıcı yaşam olayları sonrasında ileri düzeyde etkilenen öğrencilere yönelik de “Travma Sonrası Grup Temelli Müdahale (TS-GTM)” programı hazırlanmıştır.

Zorlayıcı yaşam olaylarında psikososyal müdahale yapan psikolojik danışmanlara yardımcı olmak amacıyla “Çalışana Destek” ile ilgili 1 program, 1 kuramsal kitap, 1 kılavuz, 1 broşür ve 1 bilgilendirici sunu içeriği hazırlanmıştır.

Akran zorbalığı konusunda kademelere yönelik 4 farkındalık programı, 8 baş etme programı, 1 kuramsal kitap, 1 afiş, 2 broşür, 18 bülten, 8 öğretmen ve veli bilgilendirici sunu içeriği ve okul öncesi ve ilkökul öğrencilerine yönelik 8 hikâye kitabı hazırlanmıştır.

Siber zorbalık konusunda ilkökul, ortaokul ve lise kademesine yönelik 3 farkındalık programı, 1 kuramsal kitap, 1 afiş, 2 broşür, 6 öğretmen ve veli bilgilendirici sunu içeriği ve okul öncesi ve ilkökul öğrencilerine yönelik 2 hikâye kitabı hazırlanmıştır.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Ayrıca öğrencilerin sosyal duygusal, kariyer, akademik gelişmelerini desteklemek amacıyla 2020 yılında Sınıf Rehberlik Programları onaylanmıştır. Söz konusu programdaki kazanımları desteklemek ve sınıf rehber öğretmenlere uygulamada kolaylık sağlamak amacıyla her kademe ve sınıf türünden örnek olarak sınıf rehberlik etkinlikleri hazırlanmıştır.

Bakanlığımıza bağlı resmî kurumlarda rehberlik alanında görev yapan öğretmen sayısı 42.575'tir. Eğitim kurumlarının öğretmen ihtiyacı Bakanlığımıza kullanım izni verilen öğretmen kadroları çerçevesinde karşılanabilmektedir. Kontenjanlar ise öncelikle öğretmen istihdamında güçlük çekilen ve kalkınmada birinci öncelikli yerler olmak üzere, ihtiyaç olan alanlarda illerin doluluk oranları dikkate alınarak belirlenmektedir. Bu planlamada ülke genelinde dengeli öğretmen dağılımı esas alınmaktadır. 2024 yılı Mayıs ayında yayımlanan "Sözleşmeli Öğretmenliğe Başvuru Duyurusu" kapsamında, rehberlik alanında 1.597 sözleşmeli öğretmen ataması yapılacaktır.